

ρωσθέλιον

Τετάρτη, 3 Οκτωβρίου 2012
2:41 μμ

Σημασία:

- Μυστήρια και εν πολλοίς ιδιαζόντως άχρηστη, είναι η σημασία της λέξεως και ως εκ τούτου ερεθιστική για τον ερευνητή.
- Στα μεσαιωνικά κείμενα απάντα μόνον μια φορά στο «Περί της του Βασιλείου Τάξεως» του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου:

ριος ὁ φωνοβόλος· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως λαβὼν τὸ ἄκρον τῆς τοῦ βασιλέως γλάνιδος, ποιεῖ τὸ **ρωσθέλιον**, καὶ ἐπιδίδωσι τῇ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, καὶ σφραγιζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἀναφωνήσαντος „ἅγιος,“ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἵστανται ἔνθεν κἀκεῖσε, εἰθ' οὕτως ἵστανται πατρίκιοι ὁμοίως ἔνθεν κἀκεῖσε ἅμα τοῖς δομεστίκοις καὶ τῆς συγκλήτου πλησίον τῶν παραοχυπτικῶν τοῦ καγκέλλου, μὴ ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλ'

Screen clipping taken: 3/10/2012 2:58 μμ

M.TRIANTAΦΥΛΛΙΔΗ - ΑΠΑΝΤΑ:ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ

Aristoteleion Panepistēmion Thessalonikḗs, Instituton Neoellēnikōn Spoudōn, Hidryma Manōlē Triantaphyllidē, 1963

ρωσθέλιον eine besondere Faltung des Kleides des Kaisers, gehört vielleicht auch hierher.

eine besondere Faltung des kleides des kaiser, gehört vielleicht auch hierher.

ΠΟΥ σημαίνει μια ειδική πτυχή του φορέματος του αυτοκράτορα εννοείται, ίσως εδώ.

Ροστέλλον

Στο κυπριακό ιδίωμα σημαίνει πύλη/προτείχιμα φρουρίου (αγγλ. Bastion¹ gate, outer walls
Ετυμολογείται και αυτό από το Λατινικο rostellum = ράμφος).

Ρόδης Παπαγγέλου - Το κυπριακό ιδίωμα 184.1035

bastion Από το 1560s, από ο μεσν. Γαλλικό bastillon, υποκοριστικό του Αρχ. Γαλλικού bastille "φρουριο, πύργος, οχυρό, κτίσμα," from O.Prov. bastir "build," ίσως αρχικά "κατασκευασμένο με bast" (ενθα bast < bark).

Εικόνες

Εγκυκλοπαιδικά

- Δες συμπεράσματα στι αναφορές παρακατω.

Ετυμολογία:

ρωσθέλιον (λατ. **Rostellum**, ράμφος, μύτη), πτυχή φορέματος.

-

Εικόνες

Αναφορές

Η λέξη απαντάται στα Βυζαντινά Κείμενα και συγκεκριμμενα στο Constantini Porphyrogeniti - «de cerimoniis aulae Byzantinae» Βιβ. 2 Τόμος 1 σ. 278 («Εκθεσις περί της του Βασιλείου Τάξεως»).

«ο επί της καταστάσεως λαβών το άκρον της του βασιλέως χλανίδος ποίει το ρωσθέλιον, και επιδίδωσι τω βασιλεί»,

και την μεταφέρει ο Κουκουλές[161,56] στό κεφάλαιο «Ιππόδρομος και Ιπποδρομιακοί Αγώνες» - «Τα προοίμια και η διεξαγωγή του αγώνος».

Προτού ο βασιλεύς ανέλθη είς το κάθισμα, ο επί της καταστάσεως λαβών το άκρον της χλαμύδος αυτού έδίπλωνε, «εποίει ρωσθέλιον», ως έλέγετο, και του το έδιδεν, ίνα, σταν ούτος ανέλθη είς το κάθισμα, σφράγιση κατά την συνήθειαν τον λαόν, κρατών το πτυχωθέν αυτό άκρον (Εκθ. 287,3 306,25 347, 365,20). Έν τφ μεταξύ οί θεαταί αναμένουσι μετ' αγωνίας την εμφάνισιν τού βασιλέως, «ιστανται εκδεχόμενοι την άνατολήν τού δεσπότη» (Εκθ. 305,5), αναβούντων των δήμων «άνάτειλον ή ενθεος βασιλεία» η «άνάτειλον ή εκλογή της Τριάδος», τού δε λαού τρίς «άνάτειλον» (Εκθ. 316.3,5,10) ».

ρωσθέλιον

Rostro, Rostrare (πιάνω από την ακρη) το Rostellum (**Σμικρυντικό** του Rostro) σημαίνει επομενωσ πιασιματάκι, πιέτα. πβλ. την παροιμια «Το έξυπνο πουλι απο την μυτη πιάνεται»

Dictionarium Latinogallicum multo locupletius, Thesauro nostro rece[n]s excuso ita ex aduerso respo[n]dens, vt extra pauca quaedam aut obsoleta, aut minus vsitata vocabula, in hoc eadem sint omnia, eodem ordine, sermone patrio explicata: adiectis auth.../ Robertus Stephanus. - [Electronic ed.]. - Lvtetiae : Stephanus, 1546
Permalink: <http://diglib.hab.de/drucke/p-442-2f-helmst/start.htm> Σελ. 1130

Συμπεράσματα

Απο τα λίγα στοιχεία που περιμάζεψα βγάζω τα εξής συμπεράσματα:

- Το **ρωσθέλιο** ήταν μια πρακτική αλλά και επίσημη διαδικασία του εκτελούσε ο τελετάρχης (επί της καταστάσεως)
- Η προφορά του προέκυψε απο παραφθορά και εξελληνισμό της αρχικής ονομασίας **ροστέλουμ**.
- Η διαδικασία απαιτούσε να
 1. σηκώσει ο τελετάρχης την άκρη της χλαμύδας (αλλιώς χλαμύδα ή μαντίον) , να την διπλώσει με ένα ορισμένο τρόπο και
 2. να δώσει την διπλωμένη άκρη στον βασιλέα.
- Το ρωσθέλιο γίνονταν πριν να ανέβει ο Βασιλέας στο Σέντζον (στο θεωρείο του)
- Η Χλαμύδα ήταν κάτι παραπάνω από ποδήρης, σέρνονταν κάτω, σαν δείγμα μεγαλοπρέπειας. Αυτό το βλέπουμε σήμερα και στον Επισκοπικό μανδύα των ορθοδόξων κληρικών.
- Στα χρόνια του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου η διαδικασία πρέπει να ήταν γνωστή και γι αυτό δεν έχει γράψει κάποια επεξήγηση όπως έκανε σε άλλες περιπτώσεις (πχ. σσ. 595,575, 390, 580,600, 694, 587, 584, 590,596,18,604 κα)
- Η πρακτική σημασία του ρωσθελίου ήταν
 1. Να διευκολύνει τον βασιλέα να ανέβει την σκάλα του θεωρείου του. Αν η ουρά του ρούχου του σέρνεται στις σκάλες θα μπορούσε να μπερδευτεί και να πέσει.
 2. να χαιρετίσει τον λαό με τρόπο εμφανή.

ρωσθέλιον (λατ. Rostellum, ράμφος, μύτη), πτυχή φορέματος.

N. Ανδριώτης, «Ιστορία της Ελληνικής Γλώσσας», ΙΜΤ,2005, στη σ.84. υποσημ. 29

ΑΣ3 Βυζαντινό Λεξικό - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis